

БАЦЬКАЎШЧЫНА

WHITERUTHENIAN NEWSPAPER „THE FATHERLAND“

Цана 1 н. м.

№ 7 (10)

7 сакавіка 1948 г.

ГОД ВЫДАНЬЯ 2

I МАСКВА «КАНСАЛІДУЕ»

ЧЭХАЎ ЧЭШУЦЬ

НОВЫ УРАД

Прага (ДЭНА). Чэхаславацкі Прэзыдэнт Бэнэш зацвердзіў новы съпіс міністраў Готвальда (камуністы, пязьменны прэм'ер-міністар Чэхаславаччыны ад самых пачаткаў вызвалення яе ад Гітлера. — Рэд.) і прыняў адыход 12 некамуністычных міністраў даследзіяга габінету. Да новага ўраду належалаць 13 камуністых, 4 сацыял-дэмакраты, па 2 сябры ад народных сацыялістых і каталіцкага народнае партыі, 2 беспартыйных і 2 сябры дробных партый.

«КАМІТЭТЫ ДЗЕЯННЯ» ЧЫСТЫЦЬ

Прага (ДЭНА-Рэйттар). Пакліканыя ў міністэрствах, хаварыках і ўстановах па ўсёй Чэхаславаччыне «камітэты дзеяння» пачалі «чыстку» ўсяго грамадзкага прыватнага жыцця.

Праскас рады ўпадаў даўгі съпіс асобаў, што падлягаюць цяперашнім актам «чысткі». Сярод іх журналистыя, прафесары, студэнты.

Цэнтральны «камітэт дзеяння» ў Празе пастанавіў пераняць кантроль над чысткаю палітычных партый у ўсіх частках краю й загадаў распусціць партыйныя арганізацыі моладзі.

БЭНЭШ ПРА ГАХУ ЎСПОМНІУ

Лёндан (ДЭНА-ИНС). Лёнданская газета «Іннінг Ньюс» падае з Прагі, што, магчыма, прэзыдэнт Бэнэш адйдзе бліжэйшымі днямі.

«Я піша газета, Бэнэш быццам-бы заявіў сябром: «Я не могу стацца другім прэзыдэнтам Гахам» (прэзыдэнт Эміль Гаха быў выкліканы Гітлерам у 1939 г. у Берлінскім і змушаны выдаць сяло нацыю нацыстым).

ЗРАБІЎ СВАЙ

Прага (ДЭНА). Паводле ЦЭТЭКА, заступнік савецкага міністра замежных справаў Зорын пасылаў дзесяцідзённага пераўбаньня ў Чэхаславаччыне ад'ехаў у Москву. Зорын вёў перамовы з чэхаславацкімі ўладамі ў гаспадарскіх пытаннях і, між іншага, узяў удзел у заснавальнym паседжанні «Таварыства чэхаславацка-савецкае прывязні» (а фактычна — кіраваў уесь камуністычны пераварот і «чыстку». — Рэд.).

ЗАЯВА ТРОХ ВЯЛІКІХ

Вашынгтон (ДЭНА-Рэйттар). ЗША, Вялікабрытанія і Францыя ў супольнай заяве асуздзілі падзеі ў Чэхаславаччыне, якія, як кажацца ў заяве, «пагражают падлейшаму існаванню асноваў свабоды, прызнаваных усімі дэмакратычнымі гаспадарствамі».

«ГЛЫБOKAЯ KАНСАЛІДАЦЫЯ

Лёндан (ДЭНА-Рэйттар). Дыплёматычны карэспандэнт агенцтва Рэйттар у сувязі з развоем у Чэхаславаччыне ў савецкай нотай ад пакце з Фінляндый піша, што Москва надумалася ў гэтай гвалтоўнай форме правесці-прагнаць кансалідацыю савецкага сфёры ўсходніх Еўропы.

Карэспандэнт аналізуе пагляды палітычных назіральникаў у брытанскай сталіцы ў фармулюе найпраўдападобнейшыя выяўленні ў гэтай справе ў трох пунктах: 1) «Масква, з увагі на факт, што заходнія

АПОННІМ ЧАСАМ

* Прэзыдэнт Труман пачвердзіў на прэсавай канферэнцыі, што ён цешиўся-б спаткацца із Сталінам, але толькі калі-б той прыбыў у Вашынгтон.

* Французскі ўрад паведаміў большімі сілами ў Ёндржіховічах (часе пачатак перамовы з Вялікабрытаніяй і гаспадарствамі Бэнэлюкс у справе пакту ўзаemапамогі пяцёх гаспадарстваў. Бельгійскі ўрад меў-бы вызначыць месца й час адчынення перамовы).

* Паседжанні лёнданскага канфэрэнцыі ў справе Нямеччыны робяцца ўсё больш памысльнымі, асабліва ў вабмеркаванні пытанняў пра злучынне французскага акупацыйнае зоны з «Бізонай» (злучаць ангельска-амэрыканскай зонай), што стаіць цяпер у цэнтры ўвагі канфэрэнцыі. Створаная камісія ўспертаў дзеля амбэркавання мэтаў міжнароднага кантролю Руру.

* 10 сакавіка мае зысьціся чэхаславацкі парламент, каб прыняць урадавую дэкларацыю прэм'ер-міністра Готвальда.

I ФІНУ — НА СЪПІНУ

САМ БАЦЬКА «ПРАПАНУЕ», А ФІНЛЯНДЫЯ... МЯРКУЕ

Гэльсынкі (ДЭНА). Фінскі прэзыдэнт Паасыківі меў дзесяцічасінную гутарку з савецкім паслом у Гэльсынкіх, генэралам Саваненкам, у часе якіх ён перадаў фінскі адказ на ліст Сталіна, у якім апошні прыпнуе Фінляндый завязаныне двубаковага пакту прывязні і ўзаemапамогі. У вадказе выяўляецца гатовасць Фінляндіі пачаць перамовы з СССР пра новую ўмоўу аб дачиненьях між абодвумі краямі. Аднак, Фінляндия мяркуе, што перамовы мусіць выходзіць зь іншых асноваў, чымся тая, што нядайна прывялі да падпісання ўмоваў СССР із Румыніяй і Вугоршчынай, зь якімі Фінляндия ў шмат якіх пунктах ня можа згадзіца.

Паводле ТАСС, фінскому прэзыдэнту быў перададзены ліст, у якім пратанавалася падпісаныне двубаковага пакту прывязні і ўзаemапамогі, адпаведна да ўмоваў, падпісаных СССР із Вугоршчынай і Румыніяй.

Калі-б прэзыдэнт уважаў за немэтазгоднае паслаць фінскую дэлегацыю ў Москву, СССР гатовы да перамовы ў Гэльсынкіх.

УСЕ-Ж СТРАШНАВАТА...

Гэльсынкі (ДЭНА). Як падаюць із Гэльсынкіх, спрод фінскага жыхарства расцець страх, што Фінляндия можа перажыць такую долю, як Чэхаславаччына.

Усе палітычныя партыі, за вынікам камуністых, супраць пакту із СССР, але мусіць лічыцца з фактам, што адхіленне савецкага прапановы немагчымае.

НЯЗНАНАЯ РУКА

Гэльсынкі (ДЭНА-Рэйттар). У фінскай сталіцы нязнанай рукой пашыраны лістоўкі з нападкамі на СССР і Сталіна. Гэльсынская паліцыя занялася цяпер выкрыцьцем арганізацыі, што гэта зрабіла.

«Мы цяпер незалежныя адно намінальна, — кажацца ў лістоўках, — нашыя жыццёўважныя інтарэсы развязаныца ў Москве. Час зрабіць канцы гэтым ма-хекам!»

ДЫПЛЁМАТИЧНАЯ ЎДАЧА

Гэльсынкі (ДЭНА-ИНС). Неўтральныя назіральники выказываюць пагляд, што Фінляндия не застаецца ніякое іншае альтэрнатывы, як згадзіца на пакт.

Фінляндия бачыць невялікую дыплёматычную ўдачу ў факце, што СССР змушаны быў у гэтай справе ўзяць ініцыятыву. Савецкі пасол у Фінляндіі ўжо колькі тыдняў бяз выніку спрабаваў намовіць прэзыдэнта Паасыківі, каб той із свайго боку прасці СССР ад звязаныне двубаковага пакту прывязні і ўзаemапамогі.

САВЕЦКАЕ СФЭРЫ ЎПЛЫВАУ

дзяржавы ўсё больш і больш каардынуюць свае сілы дзеля забяспечання дэмакратычнага развязання праблемы Захадняе Эўропы, наважыла даць сабе свабоду ў другарадных палітычных пастановах у межах собскага сфёры ўплываў, каб быць гатовай да канцептрацыі бесъперашкоднага савецкага ўдзелу ў ідэяльгічным змаганьні за Нямеччыну й решту Эўропы»,

2) «Дэмантрацыя камуністычнае магутнасці ў Чэхаславаччыне цэліць галоўна ў Італію, дзе італьянскія камуністы з погляду на выбары ў красавіку павінны ўзмацніцца ўзбройці ўплыў на сваіх варагоў; савецкіе падтрыманыя дамаганіні Італіі звярнучы ёй былья ейныя калёні, як мандаты, разглядаеца як дзялішы козыр для італьянскіх камуністых у выбарных змаганьні», 3) «Захады ў Чэхаславаччыне ў фінскім пытанні прытарнаваныя да таго момэнту, каб адхіліць увагу ад большасці савецкага акцыі ў іншых месцы. Пагоршанье ваенага палажэння ў ўрадавых збройных сілаў у кітайскай грамадзянскай вайне разам з ўсё больш пэсымістичнымі паглядамі з амэрыканскага боку ў сувязі з пэрспэктыўамі канчальнага ўдару супраць кітайскіх камуністых наводзіць некаторых назіральникаў на прадугледжваныне магчымасці ўжыцьця савецкіх заходаў на Далёкім Усходзе».

ВЯЛІКАБРЫТАНІЯ ПАДУМАЕ...

Лёндан (ДЭНА-Рэйттар). Прадстаўнік брытанскага міністэрства замежных справаў заявіў, што надумаеніца пад пытаннем аднаго прадстаўніка прэзы, ці Вялікабрытанія паддасць даследванню справу прывязаныня чэхаславацкага ўраду. Новы чэхаславацкі ўрад, сказаў прадстаўнік міністэрства, створаны недэмакратычным спосабам.

ПРА АДЗІНСТВА

Перадавы артыкул папярэдняга нумару «Бацькаўшчыны», прысьвечены актуальнай у нашым жыцці справе кансалідацыі, закончыўся ў нас заклікам да станаўлення «поўнага ідэяна-палітычнага нацыянальнага адзінства». Пэўна, устанаўленыне адзінства — гэта-ж і ёсьць адзіны сэнс і адзінна мэта кожнае кансалідацыі-задзіночаныня. Але таксама, як здраўца на съвеце і ў нас розныя разуменны самое справы кансалідацыі, над чым даводзілася даволі спыняцца папярэднім разам, — парознаму бывае разумеецца й гэта праблема адзінства, як кансалідация пункту тае кансалідацыі. Дык, высьвятліўшы пашас настаўленне да справы нацыянальнае кансалідацыі, нельга пакінуць і явіўся-сінем і адпаведнае гледзішча на прынцыпы і формы нацыянальнага адзінства.

Ад першага позірку магло-б здацца, што найпраўднейшым і найлепшым выражэннем тых прынцыпаў і формаў адзінства, якіх ня трэба далёка хадзіць шукаць і якія забяспечвалі-б яму трывалую непахіснасць, было-б ведамас ў хрыціянскай рэлігіі вызначаны пра «адзінага пастыра й адзінае стада».

І прада, шмат знаходзіцца — ды ў нас знайдзеца — прыхильнікаў пашырэння прынцыпу гэтага ідэяльнага эвангельскага адзінства ня толькі на рэлігійную, але й на ўсе чыста галіны жыцця, генэралізацыі і ўніверсалізацыі яго. Чаго болей і куды далей, калі тыя-ж бальшавікі, — як гэта ні кур'ёзна і ні пададаксальна — будучы найзаяццішымі бязбожнікамі да антыхрысціянамі (апрападзе — праста антыхрыстамі) — якраз і трывама ўсімі прынцыпамі «адзінага пастыра й адзінага стада». Папярэднім разам ужо ўсцаміналася пра іхнае «раз назаўсёды афіцыйна дэклараванае казённае адзінства вакол «правадыра й партыі». Але на гэткім-же адзінсьціве трывалісія былі і Гітлер і Мусаліні (на якіх, дарэчы, найяскравей і спраўдзілася таксама эвангельскае: «апаражу пастыра й разрыдуца апраўдзіла»). Дык наагул, трывама на ім усякі фашызм, бо яно фактычна й становіць сабою адзін із найважнейшых мамантаў аднаго з найасцнайшых ягоных прынцыпаў — прынцыпу таталітарызму.

Аднак, апрача таго, і ўжо спэцыяльна да нашых справаў пераходзячы, — знайдзеце вы і ці аднаго і сирод нашых суродзічаў, якім нельга анік закінуць які-небудзь фашызм — ані сталінскі, ані гітлерскі, але якія тымчас выказываюць зусім ішчыра вялікія заслугі да гэтага «адзінства пастыра й стада», жадаючы бачыць устанаўленыне яго і ў нашым нацыянальным жыцці. Гэтым, зазвычай вельмі мілым людзям малюсцца ідымічны проста абраз грамадзкае «цішыя ды гладзі ды Боскае благададаці», які мог бы запанаваць пры тэй умове, калі-б усталісі ў нас нейкі падыўшыці «пастыр» (няхай сабе калегіяльны, не канечна індывідуальны), а выраканыя ім вызначэнны, быццам-бы тыя прысуды непамыльнага аракулу, выконваліся-б усім чыста агулам суродзічаў, загнаных у нейкае вялізманае стада бяз права якога-небудзь пярэчання і пры беззаглядным перасяканні гэткага, дзе-б яно ні выявілася.. Асьбліва пададым пры тэй выглядзіла-б навет на такое, што бальшыні людзей была-б зусім вызваленая ад прыката й цяжкога, як для некаторых, але й проста не-пададымага абавязку самым думаць і выяўляць, собскую ініцыятыву (а на тых крутадухаў, што бяз вынішчэнія «пастыра» — як галоўнае, што настала-б поўнае сціхаміраны ўсякіх спрэчак, ці, як ахватнай выслыўляючы прыхільнікі гэткае ідымі — сварак, пайменшае выяўленне якіх асьбліва ўжо трагічна пераражаваеца, прост не ператра

кусія, вусная ці пісаная — друкаваная, у форме папулярных «лістовак», навет каб там было і нешта най-прывычковайше і найб'ектыўнейшае, жыцьцёважаючай і проста неабмінае дзеля нацыянальна-грамадзкае бяссылкі. Але-ж гэта ўсё сталася толькі дзякуючы спрытненаму тымі ці іншымі, проста, можна сказаць, гістарычнымі аbstавінамі нізкому ўзроюню асабістасе культуры ў некаторых «дыхскунтаў», якім і собіла якраз найболыш забіраць голас у спрэчках. Аднак, з другога боку, дзе-ж і як будзе ўзгадоўваша гэта культура дыхскусії, калі не ў самой дыхскусії, калі пазамыкаем мы ўсе спрэчкі на дзесяць замкоў — «ягайлавых іржавых», як выдумаў нехта, ці іншіх сталінскіх бліскучых, каму-ні-каму да-сяю яшчэ блізкіх і мілых?

Бо як ні круці, але ў спрэчках-ткі ня толькі нараджаецца ісціна, а «спречкі» гэтыя, супяречнасці наагул, змаганье, а не ідылічнае «ціш ды гладзь» рухаючы наперад жыцьцё ў гісторыю. Вялікі Гэгель ужо даўно, але найболыш пераканальна й дасюль нязвітна ўяўнічай чалавецтву гэты запраўды ўніверсалны закон быцьця й існасці съвету. І ніхто іншы, як ён-ж якказаў, што кожнае запраўдане, жывое адзінства, абыкім у нас ход гэттака — гэта заўсёды толькі адзінства супрацьлежнасці, супяречнасці, і толькі ў гэтым таямніца ягонае жывасці й рухавасці. Гэта мае значанье й для нашага канкрэтнага выпадку. Бо і ў палітыцы дзеіць ня толькі штучнае й да часу адно сяк-так утрымоўваше мёртвае, статычнае адзінства «пастыра й стада», але ў жывое, дынамічнае (дый за-тым якраз мёртваму съяротна-небясьпечнае, як заўсёды ўсё жывое-нажывому) адзінства супрацьлежнасці, адзінства «але» й «не», плюсу й мінусу, тэзы й антытэзы, ці, у спэцыфічных тэрмінах палітыкі — адзінства, сказаць-бы, пазыцыі й апазыцыі. І запраўды, ведама ўсім, што якраз на гэтай форме адзінства тримаючы й перамагаючы найболыш жыцьцядольныя грамадзкія й нацыянальныя арганізмы, калі называючы найпершых і найлепшых — ЗША й Ангельшчына. Ведама таксама кожнаму, што якраз гэтая форма, ужо можна называць, дэмакратычнага адзінства, асаблівай скулай і косьцяй у горле стаеца таталітарыстым-бальшавіком, што першым-ж ячынам намагаючыца зінішчыць яе ўсёды, дзе толькі ўдаеца ім павставіць свой бот (даволі ўспомніць здушэнне ім апазыцыі і ўстанаўленне камуністычнага «адзінства» ў Югаславіі, Вугоршчыне, Баярпі, Румыніі, Польшчы, апошні зусім съвежы прыклад — у Чэхаславаччыне). Дык і нашая нацыянальная кансалідацыя, калі толькі мы хочам шчыра стаяць на дэмакратычнай і антыбальшавіцкай пляцформе, можна й мусіць імкнуцца толькі да тае формы адзінства, што забяспечавае жыцьцё дэмакратыі й съмерці абарачаеца ўсякаму таталітарызму — да адзінства, якое ўлучае ў сабе, у сваіх межах, і дзейную прывычковую апазыцыю.

Аднак, і тут застаюцца да выяўненія яшчэ некаторыя надзвычай важныя речы. Бальшавіцкае жанграванье словамі, пры якім ўсё чыста — і дэмакратыя, і апазыцыя, і што сабе хочаце — лётка альянсацца ў руках бальшавікоў і навет толькі ў іхных руках аказваеца «адзін-запраўдным» і аўтэнтычным — змушае цяпер заўсёды строга вызначаць сэнс кожнага, асабліва палітычнага тэрміну. Бо і гэтая во «апазыцыі», як і тая «кансалідацыя», зусім адноўлька ўжываючы бальшавікамі: у дома яны ім непатрэбныя (а як апазыцыя — дык і яшчэ, проста недапушчальная), а навоні, за межамі «бацькаўшчыны працоўных» — выстаўляючы наперад вялізманым і крикливым шыльдам (тое-ж, дарэчы, і з самым «адзінствам супрацьлежнасці», у тэорыі съвята прызначаным, а ў практицы ўжываным толькі дзеля «раскладу капіталізму»...). І ведама, што ўсёды ў съвеце бальшавіцкая агенчута выстаўляе сябе, як запраўдную апазыцыю кожнаму ўраду «капіталістых» ці «іхных прыхвасцін». І толькі цяпер дэмакратычны съвет пакрысе пачынае даходзіць да цяму, што ў гэтай «апазыцыі» камуністычны, як і ўсіх іхных штучках — аднак толькі зманны шыльд, за якім нікак не апазыцыя, а беспасярэдня аплачваная агенчута чужога гаспадарства, і ўсё таго самага — СССР.

Бо — і гэта найважнейшае, што хочацца падчыркнуць нам сянянія — кожная апазыцыя застаеца апазыцыяй адно датуль, дакуле не разрывавае зусім адзінства з тэй, як назвалі мы, «пазыцыяй», супраць якое яна стаіць. Без такога адзінства апазыцыя абарачаеца ў нешта староняне, чужароднае, ато й проста чужое ды вароже ў лёгкі скочвасцца да ролі дывэрсінае ў дэструкцыйнае зброя ў спрытных чужых руках. Найлепшым прыкладам для ілюстрацыі тут будзе ўзяць Ангельшчыну — гэты клясычны край, можна сказаць, проста бацькаўшчыну і дэмакратыі наагул, і запраўднага разумення апазыцыі ўпаасобку. Сянянія урадавую пазыцыю ў Ангельшчыне змайкоць, як ведама, лейбрыстыя-сацыялістыя. Апазыцыю вядуць кансерваторы на чале з Чэрчылем. І тыя і тыя выступаюць у межах аднаго нацыянальнага адзінства. Кансерваторы й Чэрчыль бязумоўна падтрымваюць нацыянальную вонкавую палітыку лейбрыстага Бэвінца. Зусім нядаўна з абодвух бакоў — і ад прэм'ера-лейбрыстага Этлі, і ад лідера апазыцыі Чэрчыля — съвет чуў аднасцяня заявы аб нацыянальным супрацоўніцтве «апазыцыі» й апазыцыі. Што-ж да антэльскіх камуністых, дык ня толькі кансерваторы Чэрчыль, але й лейбрысты-сацыялісты Этлі сянянія публічна высвятаюць іх, як чужую — расейска-савецкую агенчуту, а нікую не апазыцыю.

Такое разуменне апазыцыі павінна абавязваць і нас пры ўстанаўленні гледзішча на прывычныя формы запраўднага нацыянальнага адзінства. І ў нас яго так-

сама можна падмацаваць гістарычнымі прыкладамі з мінулася й сучаснае практикі нашага нацыянальнага руху. Запраўды, ці можна ў нас сказаць, што, прыкладам, «тоже-белоруссы» «Крестьяніна» і «Белорусской Жизні» былі апазыцыяй у дачыненіі да татачаснага генэральнага нашаніўскага штабу нацыянальнага руху? Кажны ведае, што яны ня толькі жылі ў дзеілі вонкавых гэтага руху, але й адзіна ды съведама адно на шкоду, на поўнае запяречанье яго. То-е-ж і «абласцнікі» 1917 г. супраць татачасных «радаўцаў», тое са-мае, хоць і з другога боку, усякі «валэйшаны» і «паўлюкевічаўцы» свайго часу ў Заходній Беларусі пад Польшчу. Ізноў-жа, гэтыя паралелі можна было-б працягнуць і на сучаснасць, але асабліва вяліка падчыркунць тут будучыню. Бо і запраўды, ніколі ня можа ўважацца за апазыцыю, за партнера нацыянальнага адзінства наагул якай-небудзь групу хоць-бы сабе ў біялётчна наўчыць Беларусаў, калі толькі ў сваёй тэорыі й асабліва ў практицы яна будзе выходитці з запяречанья ці падкопвання нацыянальна-незалежніцкіх асноваў нашага руху. Такая група фактычна заўсёды была-б вонкавых гэтага руху й калі-б магла разглядацца, як апазыцыя, дык хіба толькі ў дачыненіі да нейкае іншае сферы — да сферы сваіх

запраўдных хлебадаўцаў і загаднікаў, прадстаўляючы ім патрэбу пэўнай лёяльнасці й талерантнасці ў нацыянальным пытаньні, прызнаныя «нацыянальнае аўтаноміі» ці чаго падобнага, што ня выходзіла-б аднак за межы гэнае сферы. Но як ні далёка можа заходзіць апазыцыя ў сваім супрацьстаўленыі асноўнай пазыцыі, аж да таго «чорта» — гэтага правобраза скрайніх «апазыцыяў» ў нашых народных казках, — пакіне яна быць апазыцыяй, як толькі аберніца ў «чарцей ня нашага Бога», як гэта надзвычай трапна абазначае такую звязу той-ха наша народны досыціл.

I гэта заўсёды так, як-бы гэта, можа, некаму й не падабалася. Но справа тут зусім не ў налеплеваныі налепак-«ярлыкоў» (што за мілы лексыкон — «ярлык», «башлык», «архалук!»), як гэта сяму-тamu хочацца прадстаўніць, і ў яснай кваліфікацыі й клясыфікацыі звязаў, без якое ня можа абыцься ніякая праца думкі (навет і ў тых, хто, аднак, ад налеплеваныя «крыўіцкага» «ярлыка» іншым сам не адмаўляецца). Справа ў тым, што заўсёды можа быць кансалідацыя і «кансалідацыя», адзінства і «адзінства», апазыцыя і «апазыцыя» — адным словам, фагот і «фагот», як сказаў быў несьмяротны Мальераў Сганарэль.

ЛЁНДАНСКАЯ КАНФЭРЭНЦІЯ ПРАЦУЕ

Лёндан (ДЭНА-Рэйтар). У шчырай агульной дыхскусіі дэлегатаў ЗША, Францыі, Вялікабрытаніі й гаспадарстваў Бенэлюкс на Лёнданскай канфэрэнцыі ў справе Нямеччыны на першым месцы стаяла пытаньне міжнароднага кантролю Руру. Другі пункт парадку дня — палажэныне Нямеччыны ў межах праграмы Эўрапейскай адбудовы — быў адкладзены таму, што было ўзмошнена аховаўца вайсковымі патрулямі.

Дасюль апублікаваны наступны камунікат канфэрэнцыі: «Хоць інтымны й даверны характар цяпешашніх нарадаў мусіць быць забяспечаны, можна аднак съцвердзіць, што нарады йдуць у шчырым і прыязным духу й што абмен паглядаў адбываецца памысна».

БАВАРЫЯ ІМКНЕЦА

Мюнхен (ДЭНА). На вялікім масавым сходзе ў Мюнхене, у перапоўненым цырку «Кронз», былы баварскі міністар сельскага гаспадаркі д-р Эзэф Баўмартнер, цяперашні сбіра прэзыдыму «Баварскае партыі» (сам даабрахвотна зрокся пасады міністра, выйшаў із складу ўрадавае цяпер у Баварыі «Хрысьціянска-Сацыяльная Саюз» — «CSU» і перайшоў да «Баварскае партыі». — Рэд.) — вымагаў для Баварыі та-кое самастойнасці, якую мае Аўстрыя, зачыненія баварскіх межаў, высяленія каля 400.000 «Прусакоў», пагаджэнія з Францыяй, а таксама ачышчэнія баварскіх межаў, высяленія каля 400.000 «Прусакоў», пагаджэнія з Францыяй, а таксама ачышчэнія баварскіх прэзыдентом ад прусацкіх ліцэнцыятаў.

«Баварыя, — заяўві д-р Баўмартнер, — ахвяравала даволі крыві за вялікапрускую ідэю. Дзіва, што французская моладзь байца сяньня цэнтралізаванае Нямеччыны, бо ў вапошніх 70 гадох Нямеччына тро разы нападала на Францыю»...

«Сяньня ўжо зноў чеуцца кліч: «Народ, Райх», не стае яшчэ, каб і «фюрэр» выклікаць. Нам ня трэба ніякіх партыяў Райху, а толькі краёвые партыі» — сказаў далей прамоўца. — «Аўстрыя адна заслабая, каб стварыць супрацьвату паўночнай Нямеччыне, нам (г. зн. Баварыі) мусіць быць прызнаная такая самая собская гаспадарстваўчына».

На адным із папярэдніх сходаў Баварскае партыі ў Фільсгесене (Ніжняя Баварыя) той-же д-р Баўмартнер, між іншага, сказаў: «Трэба Амрыканцам дзякаваць за каленях, што яны застаюцца тут, іначай прыйшлі-б іншыя, якіх мы ня гэтак хайдзі-б бачыць». На гэным сходзе быў такі съціск народу, што аднаму журнالістам зламалі дзьве рабрыны.

Яшчэ раней адні з прадстаўнікоў Баварскае партыі быў заяўвішы: «Німа ніякае Нямеччыны, ёсьць толькі краі, што гаворыць панямецку. Чаму Баварыя па 80-х гадох не павінна паўстаць ізноў у старой традыцыі?»

(Думаю, што зусім праўны незалежніцкі рух у Баварыі, якая стала для шмат каго з нас вымушаным прытулкам, як можа ня выклікаць зацікаўленасці й сымпатіі сярод нашага нацыянальна-незалежніцкага грамадзянства. — Рэд.).

БЕЛАРУСЫ Й ЛЕТУВІСЫ ў 1915-1916 г.г.

Адзін з уздельнікаў акту летувіскага незалежніцтва, падпісанага 16 лютага 1918 г., доктар Юргіс Шаўліс у успамінах, якія друкуюцца ў тыдніўску «Мусу Келіяс» («Наш Шлях») піша аб беларуска-летувіскім супрацоўніцтве ў часе першага сусветнага вайны.

...«Аднасна я падтрымваў сувязь (у Вільні) із тутэйшымі Паллякамі, Беларусамі й Жыдамі. Найбліжэйшая лучнасць была ў мяне зь Беларусамі: бр. А. і Г. Луцкевічамі, Ластоўскім і інш.

Беларускі асяродак быў у бр. Луцкевіча. Тамака, калі 15 лютага 1916 г. пачаў выдавацца беларускі часопіс «Гоман», асяліўся ў цэнзар гэтага часопісу, нямецкі жаўнер рэзэрвы Зузэміль.

Гэта быў настаўнік расейскага гімназіі ў Пінску, до-бра азнаёмлены з беларускім адраджэнскім рухам, добра гаварыў пабеларуску й наагул быў вельмі інтелігентны й цікавы чалавек. Зь ім я часта сцятыкаўся. Хоць ён быў родам із Немцаў, але-ж запраўдны дэ-макрат і не спагадаў ніямецкай анексійнай палітыкай.

На пачатку 1916 г. ён сказаў мене, што мусіць ехаць да аўстрыйскага начальніка штабу ўсходніяга фронту генэрала Людэндорфа ў Коўну з дакладам у беларускіх спраўах. Ен прасіў мяне падрыхтаваць мэмарандум із летувіскімі жаданінамі: ён здолее падаць яго пры тэй самай аказіі Людэндорфу. Сам ён быў ужо добра азнаёмлены з гісторыяй летувіскага адраджэння й нашымі асьпірацыямі, якім ён, здаецца, спагадаў.

Зараз-ж пасля гэтага запраўды А. Сьметону прайсціся. Мы пайшлі ў Бэрнардынскі сад і сели тамака на ўзыбражжы Вялейкі на лаўцы наспраць Шляхонкага Клюбу ды парайліся ў спраўах агульнай і нашай палітыкі. Пастанавілі прыняц

СПРАВЫ ДП

ПАМАГАЦЬ НЕПРАЦАЗДОЛЬНЫМ!

З усяго відаць, што хто спаміж ДП малады й здравы, дык той пры памозе IPO, або й без яе, знайдзе сабе дзесь у съвеце працу і ўтрыманьне. Але аніводзін край съвету ня хоча прыняць да сябе хворых, інвалідаў, удоваў з малымі дзецьмі й сірэтаў (гэтых апошніх, прауда, бярэць Амэрыка). Так асобы, старэйшия за 55 год, блізу што ня маюць шансаў на выезд. Сумную вестку з гэтас галіны мы маем ужо ад 3-й прэсавай канфэрэнцыі ў IPO, дзе адзін з вышэйших урадаўшаў прадугледжвае для ДП дзіве магчымасці: або вярнуцца на бацькаўшчыну, або перайсці на нямецкія карткі...

У гэтых двух пунктах крыеца ўесь трагізм непрацаздольных людзей. Першае — хворымі яны ня выйшлі з роднай хаты, здароўе яны стравілі на гітлераўскай катарзе, або ў змаганьні зь лютым ворагам чалавецтва — камунізмам. Ці хто зь іх захоча вярнуцца на бацькаўшчыну, так урачыста адданую аліянтамі ў закупацьо бальшавіком, каб ізноў-жа там загінуць у бясконых эшалёнах, або концлагерах? Нікому аднак не дазволена адгаворваць какось ад павароту на бацькаўшчыну, і хто да гэтага меў-бы ахвоту, дык няхай шчасльіва едзе сабе.

Да другога пункту. Што значыць перайсці непрацаздольным на нямецкія карткі? Гэта значыць памерці ў Нямеччыне з голаду, бс трэба съцвердзіць, што з атрыманага ад Немцаў на карткі нармальная не празывеш. Немцы жывуць, бо яны маюць гароды, маюць па вёскам сваякоў, маюць запасы, маюць хаты й хатнія прылады, да гэтага цекаторыя пакрысе спажулююць, а хворы «каўсълендар» з гэтага ня мае нічога. Пры гэтым непрацаздольны й гроша не заробе, дык ня будзе мець за што выкупіць і харчоў на карткі. Ізноў перад гэтымі людзьмі стаіць павольная галодная съмерць. Я асабіста бачыў ужо ці мала такіх людзей, для якіх кусок чорнага хлеба — вялікі прысмак і бадай адзіны прадукт для падтрыманьня жыцця.

Не спадзяюся, каб розныя міжнародныя высокія tryбуналы, а найперш Чырвоны Крыж (толькі без Са-

ЯК ЕХАЦЬ У АРГЕНТЫНУ

Як нас інфармуюць, сяньня можна ехаць у Аргентыну толькі таму, хто атрымаў ад Аргентынскага Міністэрства Замежных Справаў дазвол на ўезд. Яго дастаць можуць толькі сваякі, або добра знаёмыя, празываючы ў Аргентыне. З гэтай візай трэба зьявіцца да аргентынскага консула ў Парыжы, Брне або Рыме па сяля лекарскай камісіі ды ўрэгуляваньня аплаты

за падарожжа, будзе назначаны дзень выезду. ДП як такія, тымчасам зь Нямеччыны ў Аргентыну ня едуць. Усялякіх ініцыятыўных «дзялкоў», што суляць нашым людзям чужую зямлю й бяруць гроши, афіцыйныя дзейнікі праста рапіцца перадаваць у рукі амэрыканскай паліцыі, хоць-бы яны й афішаваліся Расейскай Зарубежнай Царквой.

1. — Беларусь у рубяжох рассыленыя і лічбайні перавагі бетаруекага народу авбяшчаецца Народнаю Рэспублікай.

2. — Асноўныя законы Беларускае Народнае Рэспублікі зацвердзіць Устаноўчы Сойм Беларусі, склікани на асновах агульнага, роўнага, простага, патаёмнага і пралетарыйскага права, не зважаючы на род, народнасць і рэлігію.

3. — Да часу, пакуль зъяўрэцца Устаноўчы Сойм Беларусі, законадаўчая улада ў Беларускай Народнай Рэспубліцы належыць Радзе Ўсебеларускага Зьезду, дапоўненай прадстаўнікамі нацыянальных меншасцяў Беларусі.

4. — Спаўняючая й адміністрацыйная ўлада ў Беларускай Народнай Рэспубліцы належыць Народнаму Сакратарыяту Беларусі, які назначаецца Радаю Зьезду і перад ёю трymае адказ.

5. — У рубяжох Беларускае Народнае Рэспублікі авбяшчаецца свабода слова, друку, сходаў, забастовак, хайрусаў; бязумоўная свабода сумлення, незачэпнасць асобы й памешкання.

6. — У рубяжох Беларускае Народнае Рэспублікі усе народы маюць права на нацыянальна-пэрсанальнную аўтамонію; авбяшчаецца роўнае права ўсіх моваў народу Беларусі.

7. — У рубяжох Беларускае Народнае Рэспублікі права прыватнае уласнасці на зямлю касуецца. Зямля перадаецца бяз выкупу тым, што самі на ёй працуюць. Лясы, вазёры й нутро зямлі авбяшчаюцца ўласнасцю Беларускае Народнае Рэспублікі.

8. — У рубяжох Беларускае Народнае Рэспублікі права прыватнае уласнасці на найбольшы 8-гадзінны рабочы дзень.

Авбяшчаючы ўсе гэтыя права ѹольнасці грамадзян і нарадаў Беларускае Народнае Рэспублікі, мы, Спаўняючы Камітэт Рады Зьезду, авбязуемся пілнаўца законнага парадку жыцця ў Рэспубліцы, съцерагчы інтарэсы ўсіх грамадзян і нарадаў Рэспублікі й захаваць права і вольнасць працоўнага люду. А таксама даложым усіх сілаў, каб склікаць у найбліжэйшым часе Устаноўчы Сойм Беларусі.

АЛЕСЬ САЛАВЕЙ

У сузор'і зазвязе Колас —
а трывогу хіба ўтаю?
Чую сэрцам Цябе, Твой голас,
бачу ў думках красу Тваю.

І душою да съветаў зорных
я імкнуся — на ўніць ляты,
а між імі — вянок спазорны;
мне здаецца, што гэта — Ты.

Прывітаньне, мая Астрэя!
Над зямлёю съяці, съяці!
Зараніцай хай даль жаўрэе
у бязьдзённі — майм жыцьці;

Хай у хмурай чужой краіне
не згасае яно ў журбе.
Ці Ты помніш аб верным сыне?
Не забудзе Твой сын Цябе.

Ня тускней-жа! Святло развее
цемру пусткі, пяскоў сувой.
Прывітаньне, мая надзея, —
непагасны правобраз Твой!

1945.

ПАКРЫСЕ ЕДУЦЬ

Як падае ПК IPO з Гайдэльбергу (Інфармацыя № 23), 18. 2. зь ведамых «Функказэрн» выехала на эміграцыю 541 ДП. Зь іх 127 у Канаду за чыгуначных работнікаў на Канадзка-Ціхаакіянскай чыгунцы й за дрывесаку для Машыннае Кампаніі Зынгэра, рэшта 179 — блізкіх сваякі Кацадыцаў.

У Вялікай Британіі паехала 137 адзінотных жанчынаў і мужчынаў (работнікамі цяжкое працы, на фэрмы, на храбрыкі й хатнія гаспадаркі). У Галіндыю выехала 98 ДП за гарнякоў, мэталісткіх і храбрычных работнікаў для тэкстыльнае прамысловасці. Усе адзінотныя, за выняткам 80 бацькоў сем'яў, што паехалі, як блізкіх сваякі Кацадыцаў.

25. 2. каля 1.300 ДП выехала з Брэмчуна ў Канаду. На канадыйскім ціхаакіянскім параплаве «Бівэр Брэй», што ўпяршыню вязець ДП, паехала 450 перамяшчэнцаў — блізкіх сваякоў Кацадыцаў, і 300 Немцаў — «Фольксдойчай», якіх таксама выпісалі сваякі з Канады. На параплаве «Гэнэрал Старгльс» таго-ж дня выехала 540 ДП з Амэрыканскіх зон 300 ДП з Ангельскіх зон. Сярод іх 375 хатніх работнікаў, 36 лясных работнікаў для тэкстыльнае прамысловасці. Усе адзінотныя, за выняткам 80 бацькоў сем'яў, што паехалі, як блізкіх сваякі.

Усіх верных сыноў Беларускае зямлі клічам памагчы: нам у цяжкой і адказнай нашай працы.

Спаўняючы Камітэт Рады І-га Ўсебеларускага Зьезду.

Выдана ў Менску-Беларускім 9 сакавіка 1918 року».

На падыходах да Вялікага Акту.

Другая ўстаўная Грамата, даючы першае канституцыйнае афармаванье БНР, як гаспадарства, упяршыню ўголос называючы само поўнае ўміленіе Беларускае Народнае Рэспублікі, толькі пачынае сабою выразны ўжо шлях у кірунку станаўлення нацыянальна-гаспадарстваўскаса незалежнасці. Беспасярэднія дае прылягае ў поўной адпаведнасці зь ёй даканане 19 сакавіка 1918 г. абавшчаныне датулецнага Выканальнае Камітэту Рады Першага Ўсебеларускага Кангресу Радай Беларускае Народнае Рэспублікі. Тут-же адбываецца і ўканстытуяvanье Прэзыдыуму Рады БНР ў складзе д-ра I. Серады (старшыні Кангресу), як Старшыні, Я. Варонкі, як сябры і K. Езявітава, як сакратара.

Развой падзеяў аднак усё далей і далей паштурхвае рух у кірунку да пракляманьня поўнае гаспадарстваўскаса незалежнасці Беларусі. Адным із вызначальных дзейнікаў, які адыграў у гэтым працэсе ролю, сказаць-бы, каталізатора, сталіся ведамыя нямецка-бальшавіцкія мірныя перамовы ў Берасці. Добра ўсьведамляючы значанье магчымых вынікаў гэтых перамоваў для долі Бацькаўшчыны, нашыя нацыянальныя дзейнікі ўвесі час стараліся дамагчыся нейкага ўплыву на іх. Так, яшчэ ў першай стадыі гэтих перамоваў, калі ўвесі наш рух, пасыля разгону Кангресу, перарабываў у глыбокім падзямелылі, навет адтуль удалося паслаць нацыянальную дэлегацыю на чале з д-рам A. Цывікевічам у Берасці. Дэлегацыя, аднак, як была дапушчаная да ўздзелу ў перамовах і толькі дзякуючы Украінцам, дапушчаным туды, знайшла доступ у якасці й навет у форме раднікаў украінскіх дэлегацый. Калі-ж у 1918 г. разарваны было перамовы аднавіліся зноў і ўжо даходзілі да канкрэтных вынікаў у выглядзе г. зв. Берасцейскага міру — навет гэтага доступу здабыць не удалося.

А тымчасам, роблены бяз усякай ўвагі на нашыя нацыянальныя інтарэсы Берасцейскі мір нёс цяжкі ўдар непадзельнасці нашас Бацькаўшчыны: тэрорыя на ўсход ад лініі Рыга-Дзьвінск-Свяцянцы-Ліда-Пружаны мелася адыйсці да Ресей, а на заход ад яе — да абавшчанай 16. лютага 1918 г. незалежнай Летувы. Калі 10-х паўдзённых паветаў Горадзеншчыны, Меншчыны (Палесьсе), Магілеўшчыны й Чарнігашчыны (Гомельшчына) аддаваліся Украіні...

(Працяг будзе).

Н. НЕДАСЕК

1918 - 1948

Да трыццатых угодкаў найвызначайшых падзеяў
нашага нацыянальнага руху.*)

Пад Немцамі.

25-га лютага 1918 г. Менск акупуе нямецкае войска, ідуучы па загадзя ачышчанай развалам бальшавіцкага фронту тэрыторыі.

Гэта першая нямецкая-кайзэрская акупацыя нашага краю вельмі розынілася ад нядыўнас другое, гітлераўская акупацыя. У кайзэровых Немцаў ня было яшчэ выразных намераў «будаваць новую Эўропу» і перабудоўваць карту старое Эўропы перакіданнем і вынішчэннем цэлых нарадаў, як гэта адразу-ж началі былі рабіць гітлераўцы. Кайзэрская акупацыя была чиста вайсковаю, і ў цывільнае жыццё нямецкі тады бадай зусім не мяшаліся. Тому ў цывільныя ўстановы Беларускае Народнае Рэспублікі на чале з ейным урадам маглі спакойна весьці далей сваю працу. Пэўна, усякую вайсковую акцыю давялося спыніць, але затое таксама была спараліжваная й польская венешчына Дуббар-Мусыніцкага, што не магло ня выходзіць на карысць нашай нацыянальнай справе.

Пэўным тормазам для нацыянальнага руху на першых часох было адно захоўванье Немцаў кардону паміж землямі іхнае першас акупацыі (Віленшчынай і Горадзеншчынай) і новаакупаванай тэрыторыяй. Аднак, пэўнае прасяканье праз гэты кардон началася адразу-ж, вядучы да ўстанаўлення кантактаў і ѹходнай паміж заходнім і ўсходнім часткамі нашага нацыянальнага руху.

Першы й часовыя асновы канстытуцыі БНР.

Прасяканье вынікаў дасягненага ў заходнім частцы нашас Бацькаўшчыны нацыянальнае развою ў Менск не магло не зрабіць уплыву на дзейнасць стаццяняванных там органаў БНР. Пад гэтым уплывам 9 сакавіка 1918 г. у Менску ў выдаецца Другая Устаўная грамата, якая ў сваёй існасці становіцца актом ужо чиста - незалежніцкага характару, даючы першыя, хоць яшчэ часовыя, але глыбока- й далёкасажнікі асновы гаспадарстваўскаса канстытуцыі Беларускае Народнае Рэспублікі.

Пададзэм поўны аўтэнтычны тэкст гэтас Другое Устаўнае Граматы:

«У часе сусьветнай вайны, што бурыцца адны моцныя

*) Працяг Гл. № 6 (9).

Па куткох эміграцыі

ДРУГІ ЗЬЕЗД ЗАДЗІНОЧАННЯ БЕЛАРУСКІХ ВЭТЭРАНАЎ У НЯМЕЧЧЫНЕ

29. 2. 1948 г. адбыўся ў лягеры Віндышбэргердорфе другі зъезд «Задзіночання Беларускіх Вэтэранаў». Зъехалася 32 дэлегаты і шмат гасцей ад шасьцёх аддзелаў З. Б. В.

Зъезд пачаўся рапартам, пасля якога дэлегаты й госьці ўзялі ўдзел у паніхідзе, адпраўленай па жаўнерах, палеглых у змаганыі за Беларусь. А гадз. 2-й пачаліся нарады. Зъезд адчыніў і прывітаў Старшыня З.Б.В. На падарку абрадаў было: 1) Пратакол папярэдняга зъезду. 2) Справаздача Старшыні З.Б.В. 3) Справаздача Рады З.Б.В. 4) Справаздача зь дзеянасці пасобных аддзелаў З.Б.В. 5) Дыскусія над справаздачамі. 6) Выбары новага кіраўніцтва З.Б.В. 7) Вольныя пропановы.

Старшыня З. Б. В. асьветліў падрабязна ўсе стады разьвіцця арганізацыі, усе цяжкасці, з якімі трыба было змагацца, і дасягненні. Былі заранізаваны аддзелы ў наступных лягерах: Міхельсдорф, Віндышбэргердорфе, Остэргофене, Шляйсгайм, Рэгэнсбургу, Фогэнштраусе, Майнлійсе, Марбургу й Аўгсбургу. Праводзілася праца над рэгістрацыяй беларускіх вайскоўцаў, інвалідаў, над уздымам нацыянальнае съведамасці, беларуское вайсковасце традыцыі, пачуцьця гонару й дысцыпліны. Галоўным Кіраўніком было прачытана ўва ўсіх аддзелах агулом 16 рэфэратаў на вайсковыя, гістарычныя й грамадзкія тэмзы.

У справаздачы ўраду быў адзначана вялікія цяжкасці ў ягонай працы. З прычыны фінансавых цяжкасцяў сабры, дасягненні. Была навязаная лучиасць із «Саюзам Беларускіх Камбатантаў», а таксама й з Кіраўніцтвам Згуртавання Беларусаў у Вялікабрытаніі. Праводзілася праца над пашырэннем З.Б.В. на Французскую й Ангельскую зоны.

У сваіх справаздачах кіраўнікі пасобных аддзелаў З.Б.В. прадставілі вышкі свае працы. У вадзелах праводзіцца лекцыі на вайсковыя, гістарычныя й грамадзкія тэмзы. Вэтэраны ладзілі ў бралі ўдзел у ўсіх беларускіх нацыянальных съявікаваньнях. У некаторых аддзелах пачатыя заняткі з тактыкі й стратэгіі.

СКАЎТЫ ў МАЙЛІЙСЕ

22 лютага сёлета 4-ты Сыцяг Беларускіх Скаўтаў на Чужыне ўрачыста адзначыў угодкі съмерці заснавальніка сусветнага скаўтынгу, лёрда Робэрта Бодэн-Паўля.

На ўрочыстай жалобнай паніхідзе, адпраўленай а. Юр'ем у лягеры Свята-Пакроўскай царкве, пры ўсіх скаўтах, апранутых у ўніформу і зь сыцягам, — у скаўцкай съявіліцы была наладжаная ўрачыстая жалобная акадэмія. Было выканана колькі скаўцкіх песьняў і прачытаны цікавы рэфэрэт аб жыцьці й дзеянасці вялікага заснавальніка. Скаўт-апакун па прачытанні рэфэрету, у цёплых словаў разказаў аб сваёй сустэречы зь вялікім заснавальнікам у Спаля, калі, будучы вучнем беларускае гімназіі ў Вільні, ён сам, як прадстаўнік беларускіх мяншыні ў Польшчы, браў удзел у вагульнапольскім зылёце скаўтаў у 1936 г. Тады, праглядаючы рады скаўтаў, Бодэн-Паўль угледзеў беларускі звяз зь бел-чырвона-белымі съязжакамі на скаўцкіх шапках, спыніўся й распітвався пра Беларусаў. Прасіў съязьця беларускую песню, якая вельмі яму спадабалася, і скаўты мусілі яе паўтарыць.

Урачыстасць, рэфэрэт і ўспаміны пакінулі вялікое ўражанье на скаўтах.

М. В.

НАШЫЯ ўЗЯЛІ 2-е МЕСЦА

22 лютага ў Рэгенсбургу адбылася вялікая скаўцкая гульня-марш зь перашкодамі, арганізаваная Інтэрнацыянальной Скаўцкай Асацыяцыяй. Першыя месцы ў ёй здабылі расейскія скаўты, што набралі 64 пункты. Дружына беларускіх скаўтаў зь Міхельсдорфу асталася ад Расейцаў толькі на два пункты й здабыла, тады парадкам, 2-ое месца. Да калекцыі дыплёмаў у міхельсдорфскай скаўцкай съявіліцы дойдзе яшчэ адзін экспанат.

ЭСТОНСКАЕ СВЯТА ў ШТУТГАРЦЕ

Эстонцы 24 лютага ўжо чацверты раз на чужыне съявівали дзень абвешчанья свае незалежнасці. Сёлета яны адзначылі па ўсіх куткох Нямеччыны 30-я ўгодкі свайго нацыянальнага съята. Гэткі аход адбыўся і ў калёні Эстонцаў у Штутгарце (Фельбах). Часам блядыя твары, але бліскучыя вочы съветчыцаў аб незламным энтузіязме й альтымізме. Эстонцы веरаць у тое, што іхная нацыянальная справа развязана, і яны здолеюць зъяўніцца ў вольную й незалежную Бацькаўшчыну.

Прадстаўнікі беларускіх арганізацыяў віталі сваіх суседзяў зь іхным нацыянальным съятаам. — Я. В.

УВАЗЕ БЕЛАРУСКІХ ДП

Згодна з апошнім распараджаньнем Галоўнае Гасподы IRO усе ДП дзелянца на групы не паводзя нацыянальнасці, а паводзя даваеннае гаспадарстваўскае прыналежнасці. Беларусы спад польскіх акупацыі (былое Польшчы) павінны абавязацца „Poland (B/R)”, а спад расейскіх акупацыі (СССР) — „Byelorussian (SSR)“.

З БАЦЬКАЎШЧЫНЫ

АПАРАТЫ «МИНСК» І ВІСЯЧЫЯ ЛОЖКІ

Менск (БЕЛТА-радыё). За два месяцы сёлета мясцовая прымесловасць БССР выпусліла прадукцыі ўдвяя болей за першыя два месяцы леташняга году. Ладна пашыраецца асартымент. Менскі радыё завод імя Молатава пачаў сэрыйны выпуск чатырохдня-пазонных прымальнікаў новае маркі «Мінск» (але-ж, ня Менск...). Выпушчаныя першыя 300 прымальнікаў. Да канца году іх будзе выпушчана 30.000. У магазінах зъявіліся прыгожыя нікељаваныя вісічныя ложкі (відаць, «жыліплошча») дазваляе спаць адно вісічку. — Рэд.) Горадзенская вэлязаводу, новыя віды эмаліванага судзьдзя Барысаўскага заводу «Чырвоныя Мэталісты» й іншыя тавары. Аршанскі завод «Чырвоны Каstryчнік» асвойвае выпуск машинаў шыць.

АЎТАБУСНЫ РУХ

Менск (БЕЛТА-радыё). Адноўлены аўтобусны рух, які быў да вайны. У лютым адчынена 10 новых міжгародных маршрутаў. Штодня курсуюць аўтобусы Менск-Бабруйск, Менск-Чэрвень, Мазыр-Калінкавічы й па іншых кірунках. Рэгулярны аўтобусны рух зарганізованы ў 10 акруговых гарадох. Усяго ў БССР 30 аўтолітнія. — Улетку адчыніца аўтатраса Менск-Масква.

ВАКЗАЛЫ АДБУДОУВАЮЩА

Усе зруйнаваныя ў часе нямецкае акупацыі чыгуначныя лініі ў вакзалы ў заходніх частках СССР адбudoўваюцца. Й неўзабаве будуть канчальна адбудаваныя (пара-б! Рэд.). Ужо поўнасцю адбудаваныя вакзалы Ленінграду, Кіеву, Менску, Таліну, Рыгі, Вільні Кішынёву. (ДЭНА).

ДА СПРАВЫ ЗНАХОДУ СОЛІ ў БЕЛАРУСІ

Соль у Беларусі была выкрыта аднай з геалёгічных экспедыцыяў перед самай вайной у 1941 г. Ляжыць яна 12 км. на поўнач ад Палескіх чыгункі калія м-ка Даманавічы. Соль гэтая ляжыць вельмі глыбака пад зямлём, аж на 700 м. Адзначаецца вельмі высокай вартасцю гатунку, бо мае аж 92% чистага натравага хлору, прыгэтым не падыкае вадой.

Знаход солі ў Беларусі — зъява бадай што эпахіальная, бо NaCl побач із вуглём С — галоўная сырэвіна ўсялякае хэмічнае прымесловасці. Прыкладам, сода, гэты галоўны дадатак да розных хэмічных працэсаў, вырабляецца з солі. Таксама ў штодзённым за патрабаваньні да ежы гэтая будзе мець шырокое ўжыццё. Здаўна ў нас адчывалася вельмі нястача солі да ядзі, або пана на яе была вельмі высокая.

Гэты знаход будзе мець вялізарнае гаспадарское значанье для ўсіх краёў паўночна-сэрэдняе Эўропы. — Я. М.

НАШ ФОНД

Падаём да ведама далейшы прыпłyў ахвяраў на фонд газэты «Бацькаўшчына»:

Адміністрацыя лягера Остэргофэн	(чысты прыбытак ад вечарыны 14. 2. 1948)	363.50	н. м.
Згуртаваніс Беларусаў у Бельгіі		50.—	н. м.
Ул. Сульжыцкі		50.—	н. м.
Ярошак Павал (Віндышбэргердорф)		21.—	н. м.
Папярэднія складкі		3.195.—	н. м.
Усяго		3.679.50	н. м.

Усім ахвярадаўцам — шчырая ўдзячнасць!

ШУКАЮЦЬ...

Кошт аўвесткі — па аднай марцы за кожнае паасобнае слова. Аплаты наперад.

Сына **Булановіча Івана** з Палескія — бацька Булановіч Антон. Весткі на адрыс: Bulanovic Anton, DP Camp Heidenau, Post Tostedt, Kr. Harburg.

Уладзімера, Аляксандра й Анатоля Таракевічаў — Антух Гіляры. Весткі на адрыс: Antuch Hilary, Zeven, Kr. Bremervörde, Seedorf DP Camp.

Шастаковіч Ліду з Вялейкічыны — Занковіч Анатоль. Весткі на адміністрацию «Бацькаўшчыны»

Сыноў Капіша Івана, нар. 1922 г. і Грыгора, нар. 1925 г. — маці Капіш Сыцепаніда. Весткі на адрыс: K. W. Koog bei Marne in Holstein (24b).

Бацькою **Вікторыка Андрэя й Дар'ю**, сёстраў **Мар'ю** й **Вольгу**, раней прадавалі калія Франкфурту — Дубовік Хвядора. Весткі на адміністрацию «Бацькаўшчыны».

Жонку **Ерыхавец Ганну**, дзяцей **Валентына, Міхала, Мар'ю** й **Петру**, сваячку **Тацину**, апошнім часам былі ў гор. Дэбельне (Саксонія) — Ерыхавец Грыгор. Весткі на адрыс: München, Freimann, SS-Kaserne B-3-33 Erichowec Grigorij.

Маці **Дуброўскую** Аліксандру й сёстраў Люсю й Вольгу — Сяргей. Весткі на адміністрацию «Бацькаўшчыны».

Караленку Міколу з жонкай Ядзівігай і дачушкай Славай — кумы й сябры. Усіх, хто ведаў-бы пра іхнае месцазнаходжаньне — просьба паведаміць на адрыс рэдакцыі «Бацькаўшчыны».

Хто мае беларускі малітоўнік лацінкаю «Вучыся ў маліся» — просьба прыслаць на адрыс адміністрацыі «Бацькаўшчыны».

Whiteruthenian Newspaper „The Fatherland“
Authorized by Headquarters European Command Civil Affairs Division A.P.O. 757, A.G. 383, 7 GEC-AGQ.
Administration — (13b) Osterhofen, Ndb., Whiteruthenian D.P. Camp.
Printed by: Hls & Maier, Dingolfing, Bruckstraße 99.